

Till sist...

Ett av landets levande tryckerimuseum

Papperstillverkning och trycktekniken har väl delvis gått hand i hand. Båda var grunden för utveckling och den tidiga förmedlingen av kunskap. Det var först med Gutenbergs uppfinningar i mitten av 1400-talet som skriften kom på pränt. Med hans tryckteknik kunde såväl böcker som andra informationstrycksaker framställas betydligt snabbare och i obegränsat antal exemplar. Historien kan följas på Tryckeri-Museet i Grenna, ett av landets mest levande tryckerimuseum.

SISTA SIDAN

Olle Larsson, cicero@oldprinting.se

På Tryckeri-Museet i Grenna är alla maskiner i full funktion och utnyttjas för många olika former av trycksaker som beställs från en mindre kundkrets.

Ett givande samarbete har utvecklats med några handpapperstillverkare. Pappers-Verksta'n i Gränna levererar handgjort papper till inbjudningskort, tackkort, presentkort mm. På Lessebo Handpappersbruks förpackningar med brevpapper och kuvert samt visitkort, trycks personuppgifter enligt kundernas önskemål.

På handgjort papper från Paper Art i Eksjö har den svenska kungalängden från Gustaf Vasa och fram till vår nuvarande kung tryckts upp med originalbilder utskurna i trästockar.

Den gamla boktryckstekniken var perfekt för det handgjorda papperet.

På museet finns

ett flertal såväl hand-, fot- som eldrivna gamla tryckpressar och ett flertal regaler med kastlådor fyllda med en mångfald av typsnitt i såväl bly som utskurna i trä.

Här finns också en blyställningsmaskin av årgång 1920. Blyställningsmaskinen, som konstruerades i slutet av 1800-talet, var en av dåvarande tryckteknikens mest revolutionerade maskiner för uppsättning av trycktext. Något av en föregångare till datorn?!

Den gamla boktryckstekniken var perfekt för det handgjorda papperet. Med djuptrycket, som det också kallades, "tryckte" man fast färgen på papperet från de infärgade blytyperna.

Detta gav ett gediget tryck även om papperet var något ojämnt eller strukturerat. Detta märks tydligt om man studerar tryck och text i gamla böcker. Texten är i vissa fall nästan präglad in i det handgjorda papperet och fortfarande fullt läsbar.

Boktrycket höll i femhundra år fram till mitten av 1900-talet då den nya offsetteknik-

Tryckeri-Museet i Grenna har ett givande samarbete med några handpapperstillverkare, bland andra Lessebo Handpappersbruk och Paper Art i Eksjö.

ken utvecklades för att nu på 2000-talet vara den helt dominerande i alla trycksaksförfarande.

Men den gamla tekniken och många av dåtidens maskiner finns kvar! De finns, visas och utnyttjas vid landets ca 20 grafiska museer från Helsingborg i söder till Kungsgården i norr. ■

TRYCKERI-MUSEET I GRENNÄ

Tryckeri-Museet håller öppet för det mesta utom söndagar och måndagar. Sällan före 10.00 eller efter 18.00. Museet finns i en gammal skolbyggnad från 1787, på Brahegatan 28, 563 32 Gränna, tel 0390-101 90. Visningar för intresserade turister (fri entré) samt för grupper 10–20 personer efter beställning och viss avgift. www.oldprinting.se